

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ

спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
спеціалізації «Режисура музично-виховних заходів»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма	0643/19
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	2019 р.

Київ – 2019

Розробник: Левіт Дмитро Анатолійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

Викладач: Левіт Дмитро Анатолійович, кандидат філософських наук, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 29. 08. 2019 року № 7

Завідувач кафедри (Ю.В. Мережко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми
(керівником проектної групи) 025.00.03 Інструментальне виконавство
(назва освітньої програми)

____.____.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) (О. П. Петрикова)
(підпис)

Робочу програму перевірено

____.____.2019 р.

Заступник директора (А.О. Таранник)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/ годин	2/60
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових модулів за розподілом:	1
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, у тому числі:	60
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	28
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування системи теоретичних знань, практичних вмінь і навичок володіння акторською майстерністю та художнім словом, засвоєння елементів виконавського мистецтва, оволодіння педагогічними засобами та методами, удосконалення культури мови майбутнього вчителя музичного мистецтва, організатора музично-виховних шкільних заходів.

Завдання курсу:

- усвідомлення суті і функцій словесної дії, її місця у системі виховання майбутнього організатора музично-виховних шкільних заходів;
- опанування знань і умінь, необхідних для роботи з учасниками шкільних аматорських колективів над головним засобом сценічної дії – словесною дією у театралізованих заходах, шоу-програмах, концертах;
- формування досвіду емоційного і свідомого ставлення до слова як головного засобу сценічної дії;
- оволодіння досвідом творчої діяльності в галузі акторської майстерності в музично-педагогічній та виконавській діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні тенденції розвитку акторської майстерності в Україні і світі;
- порядок розробки і створення ролі;
- прийоми та специфіку різних шкіл акторської майстерності;
- національні й міжнародні акторські стандарти та правила їх застосування;
- фахові вимоги до представників творчих професій;
- функціональні обов'язки акторів;
- сферу застосування акторської майстерності;

вміти:

- орієнтуватися в тенденціях розвитку акторської майстерності в Україні і світі;
- аналізувати тематику та мову видовищних заходів;
- визначити основні елементи роботи над роллю від задуму до кінцевого втілення;
- визначати предмет акторської майстерності;
- аналізувати літературні твори;
- визначити мізансцену в драматичному мистецтві;
- використовувати практичні навички для втілення режисерського задуму при роботі над роллю;
- створювати відповідний акторський образ в залежності від жанру видовищного заходу;
- провести теоретичний аналіз своєї роботи; провести драматургічний аналіз власної ролі.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні програмні компетентності: загальні та фахові (спеціальні).

Загальні

Інформаційна:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань.

Методологічна:

- здатність визначити малодосліджені аспекти у професійній галузі, які є актуальними для розвитку вокального та сценічного мистецтва;
- розуміння методології театального мистецтва.

Самоосвітня:

- розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес.
- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку.

Фахові (спеціальні)

Здатність (до):

- самостійної роботи з творами різних жанрів, відповідно до програмних вимог;
- аналізу здобутків європейської та національної сценічної майстерності;
- ведення навчально-репетиційної роботи;
- акторської роботи на сценічному майданчику, в навчальних постановках;
- здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного і особистісного розвитку;

Програмні результати навчання

- Цілісно і грамотно сприймати і виконувати музичні твори, самостійно освоювати репертуар музично-виховних видовищних заходів (відповідно до програмних вимог).
- Працювати в колективі, ефективно спілкуватися з колегами, керівництвом;
- Володіти акторською технікою, культурою усного та писемного мовлення, професійною термінологією;
- Здатність до самореалізації та розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства та успіху, самоосвіти і самовдосконалення.

1. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль 1. Сценічна атмосфера. Актор і роль. Взаємодія акторів на сцені. Парний етюд. Робота над етюдною формою							
Тема 1. Поняття атмосфери у сценічній творчості та в роботі актора над роллю. Робота актора над роллю. Метод дійового аналізу. Поза і жест як основні елементи статурної акторської виразності. Мізансцена як засіб пластичної виразності сценічного етюду	26	4	-	8	-	-	14
Тема 2. Сценічне спілкування як основа взаємодії акторів на сцені. Парний та масовий етюди: основні вимоги до даної форми. Створення парних етюдів. Створення масових етюдів.	30	6	-	10	-	-	14
Модульний контроль.	4						
Разом	60	10	-	18	-	-	28
Усього	60	10	-	18	-	-	28

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Сценічна атмосфера. Актор і роль. Взаємодія акторів на сцені. Парний етюд. Робота над етюдною формою

Тема 1. Поняття атмосфери у сценічній творчості та в роботі актора над роллю.

Робота актора над роллю. Метод дійового аналізу.

Поза і жест як основні елементи статурної акторської виразності.

Мізансцена як засіб пластичної виразності сценічного етюду

Загальне поняття атмосфери в житті та у театральному мистецтві.

Атмосфера театру, концертного залу, цирку, театралізованого масового свята.

Атмосфера як взаємозв'язок актора з глядачем.

Режисер, актор, сценарист, художник, композитор як творці атмосфери вистави для глядача.

Атмосфера і акторське виконавство.

Атмосфера як простір, що живить творчу активність актора.

Масові сцени вистави і характер впливу певної атмосфери. Відтворення настрою натовпу, його єдиної дії, під впливом атмосфери як джерела натхнення.

Об'єктивна атмосфера і суб'єктивні почуття актора.

Поняття двох антагоністичних атмосфер, їх одночасна дія у сценічному просторі.

Прийом протиріччя між протилежним настроєм образу і атмосферою відповідно до єдності протиріч.

Атмосфера і зміст вистави. Вистави режисера Ю. Любимова «Десять днів, які вразили світ», «Гамлет» як приклад атмосфери експозиції постановки.

Приклади М. Чехова про роль атмосфери у розкритті змісту драматичного твору.

Внутрішня динаміка атмосфери.

Атмосфера як засіб репетиційного процесу.

Атмосфера як збудник творчих почуттів актора у роботі над образом.

Роль музики у створенні атмосфери.

Декоративно-художнє оформлення вистави та його вплив на створення атмосфери видовища.

Сценографія як рухома дієво-динамічна структура атмосфери. Складові сценографії. Асоціативне сприймання глядачем сценографії – основа творчої взаємодії митців та глядачів у загальній атмосфері будь-якої театральної форми.

Станіславський про комплексний характер процесу творчості у роботі актора над роллю.

Чотири основні етапи роботи над роллю: пізнання, переживання, втілення, вплив.

Методика роботи актора над роллю: вивчення дійсності, аналіз літературного матеріалу, акторська робота на репетиціях, вдома і у виставі.

Головний принцип роботи над роллю – від вигаданих чужих обставин до живого дійсного почуття, як шлях від зовнішнього до внутрішнього.

Поняття і оцінка розвитку зовнішньої сценічної дії вистави, причини, що викликали ту чи іншу дію, форми втілення думки, ідеї, реалій побуту, загального стилю як основні вимоги у роботі актора над роллю.

Метод дійового аналізу як засіб роботи над роллю та виставою взагалі.

Метод дійового аналізу як залучення до роботи всіх розумових, душевних, фізичних сил акторської природи, як найдоступніший шлях до життя людського духу ролі через життя людського тіла її.

Метод дійового аналізу як зовнішній і внутрішній самоаналіз артиста в обставинах життя ролі, як найкращий засіб розкріпачення актора, виявлення його творчої активності і самостійності.

Метод дійового аналізу як влучний засіб істинного пізнання рольового матеріалу, що перевіряється практичною дією.

Метод дійового аналізу як шлях найвищого режисерського відчуття творчості артиста, найменших змін у його поведінці на сцені, як дійсне створення умов для творчості.

Оволодіння режисером майстерністю використання методу дійового аналізу у роботі з актором.

Використання методу дійового аналізу відомими режисерами-педагогами (М. О. Кнебель, К. С. Станіславський та інші).

Підтекст як комплекс думок і почуттів, що містяться у тексті ролі. Розкриття підтексту за допомогою пауз, внутрішніх монологів, ритмічної організації вистави.

Вправи на рольову поведінку в різних найрізноманітніших ситуаціях, у запропонованих обставинах, у процесі спілкування на імпровізаційні теми.

Режисура театру пластики і пантоміми.

Прийоми статурності і фіксації в театральних формах. Видатні режисери про використання пози і жесту в будь-якому театрі (К. Станіславський, М. Чехов, В. Мейєрхольд, А. Таїров, Є. Вахтангов, Ю. Любимов, Г. Товстоногов).

Особливості пози і жесту в хореографічному мистецтві, зокрема – балеті.

Характер жесту: комічний, трагічний.

Театр як художнє осмислення пози і жесту.

Психологічний жест як перший крок актора у роботі над роллю.

Режисер М. Чехов, його репетиції на проведення вправ для практичного засвоєння психологічного жесту.

Вправи на знаходження психологічного жесту у таких діях: відкривати, закривати, брати, ламати та інше.

Вправи на фантастичний психологічний жест. Вправи на використання жесту при загостренні дії.

П'ять випадків використання психологічного жесту у практичній роботі актора:

- для засвоєння образу ролі в цілому;
- для окремих моментів ролі;
- для окремих сцен вистави;
- для засвоєння партитури атмосфери;
- у роботі над текстом ролі.

Оволодіння технікою психологічного жесту і поняття його забарвлення.

Вправи для виконання коротких фраз із застосуванням різних жестів, зумовлених різноманітним настроєм персонажу.

Особливості психологічних жестів, пов'язаних з відчуттям простору і часу.

Вправи на контрастність: пози і слова, жесту і слова, музики і жесту.

Вправи на відтворення спостережених характерних поз і жестів у повсякденному житті.

Вправи на уповільнений жест, стоп-кадр. Вправи на переведення побутової поведінки у танцювальний рух. Вправи на використання пластики і пантоміми при створенні образу.

Актор – творець мізансцен у процесі творення сценічного етюд.

Мізансцена і природа почуттів актора.

Мізансцена як пластична форма вираження у просторі й часі внутрішньої суті завершеного уривка сценічної дії, взаємодії або події, часу конфлікту.

«Мізансцена» (від фр. – розташування на сцені) як подія, виявлена видовишно.

Мізансцена як вираження наскрізної дії і надзавдання актора, вистави.

Мізансцена як один із універсальних засобів існування актора на сцені.

Мізансцена як художня форма, організована переважно для візуального сприймання, в якій виявляється активність актора.

Мізансцена як форма, що характеризується протяжністю, тривалістю, структурністю, ритмічністю та зміною пластики.

Мізансцена і спосіб зв'язку актора з глядачем.

Іномовна образність у мізансцені: за допомогою зовнішніх, фізичних дій персонажів виявляти внутрішні, психологічні відношення і дії.

Мізансцена й імпрровізація у творчому процесі актора і режисера під час проведення репетицій.

Використання досвіду відомих режисерів з погляду попередньої розробки мізансцен у роботі актора над образом.

Необхідність у використанні конкретної мізансцени у творчій роботі актора над роллю.

Творчі взаємовідносини між режисером й актором, питання ініціативи у процесі процесу побудови дії у вигородах.

Тема 2. Сценічне спілкування як основа взаємодії акторів на сцені.

Парний та масовий етюди: основні вимоги до даної форми.

Створення парних етюдів. Створення масових етюдів.

Процес взаємодії акторів на сцені. Уміння актора спостерігати життя, стосунки людей, уміння помічати в окремій деталі поведінки однієї людини вплив поведінки іншої.

Особливості сценічного спілкування. Взаємодія з партнером.

Елементи живого процесу сценічної взаємодії: оцінка, орієнтація, привернення уваги партнера, пристосування до об'єкта, характер та динаміка пристосування.

Взаємодія як процес становлення та розвитку взаємовідносин з об'єктами-партнерами під час сценічної боротьби.

Сценічне спілкування як засіб реалізації надзавдання.

Інтоніція і міміка при взаємодії.

Словесна та фізична дія у процесі побудови сценічного спілкування як створення взаємодії.

Елемент імпрровізації у сценічному спілкуванні.

Специфіка репетиційної роботи партнерів на сцені.

Взаємовідносини партнерів у житті і на сценічному майданчику, етично-моральні аспекти.

Взаємовідносини з глядачем: гра «на публіку», гра «над глядачем» та їх наслідки.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Набуття навичок та умінь по створенню сценічної атмосфери.	2
2.	Набуття навичок та умінь у роботі над роллю.	2
3.	Оволодіти навичками використання психологічного жесту у практичній роботі актора над роллю, набуття навичок та умінь перебування в різних атмосферах.	2
4.	Оволодіння методом дійового аналізу та майстерністю пози і жесту, як основними елементами статурної акторської виразності.	2
5.	Робота над основними рисами сценічної уваги: активністю, стійкістю, цілеспрямованістю, набуття навичок та умінь мізансценічного вирішення вистави.	2
6.	Оволодіння навичками та умінням сценічного спілкування та законами спілкування з партнером.	2
7.	Оволодіння мистецтвом створення парних етюдів.	2
8.	Оволодіння методикою створення парних етюдів.	2
9.	Оволодіння мистецтвом створення масових етюдів.	2
Разом:		18

Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5
Відвідування семінарських занять	1	-	-
Відвідування практичних занять	1	9	9
Робота на семінарському занятті	10	-	-
Робота на практичному занятті	10	9	90
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-
Разом		-	139
Максимальна кількість балів: 139			
Розрахунок коефіцієнта: 1,39			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Написати реферат на тему: «Вахтангівська формула сценічної віри в акторському мистецтві».	2	5
3.	Виконувати систематично вправи-завдання на розвиток умінь орієнтуватися у просторі і часі, на оцінку запропонованих обставин.	2	
4.	Прочитати, запропонований викладачем, художній матеріал або сценічне завдання з метою визначення конкретних запропонованих обставин.	2	
5.	Опрацювати матеріали книги М. Чехова «Про мистецтво актора» з питань ролі атмосфери у розкритті змісту драматичного твору.	2	
6.	Виконати вправи-завдання на перебування в різних атмосферах за самостійно обраними обставинами	2	
7.	Опрацювати літературу з питань методу дійового аналізу у роботі актора над роллю та виставою взагалі. Виконати вправи-завдання по засвоєнню методу дійового аналізу завдані викладачем для самостійної роботи.	2	

8.	Оволодіти технікою психологічного жесту та поняттям його забарвлення, виконуючи конкретні вправи-завдання.	2	5
9.	Оволодіти особливостями психологічних жестів, пов'язаних з відчуттям простору і часу, виконуючи конкретні вправи-завдання.	2	
10.	Розробити низку мізансцен на різноманітну тематику та виконати їх схематично. Опрацювати спеціальну літературу з даної теми.	2	
11.	Виконати систему вправ на вироблення навиків органічного сценічного спілкування.	2	
12.	Опрацювати спеціальну літературу з питань роботи над парними та масовими етюдами. Викласти письмово зміст сценічного парного етюду із схематичним зображенням мізансцен. Створити задум сценічного парного етюду.	2	
13.	Викласти письмово зміст сценічного парного етюду із схематичним зображенням мізансцен.	2	
14.	Викласти письмово зміст сценічного масового етюду із схематичним зображенням мізансцен. Створити задум сценічного масового етюду.	2	
15.	Підготувати фонограму музичного супроводу даної форми.	2	10
Разом:		28	

6. 3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних творчих проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Методи контролю

Навчальні досягнення з дисципліни «Акторська майстерність» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік;
- письмового контролю: складання сценарного плану, сценарію;
- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань з практичної роботи;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання;
- самостійність виконання;
- креативний підхід;
- ініціативність.

Критерії оцінювання

Оцінка «**відмінно**» – ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

Оцінка «**дуже добре**» – ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні неточності.

Оцінка «**добре**» – ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

Оцінка «**задовільно**» – ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх самостійно.

Оцінка «**достатньо**» – ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

Оцінка «**незадовільно**» – виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Методичне забезпечення

- робоча навчальна програма;
- навчально-методична література;
- технічні засоби навчання (аудіовізуальна апаратура, світлове обладнання тощо).

6. 5. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Акторська майстерність»

IV курс (7 семестр), разом 60 годин, лекції – 10 год., практичні заняття – 18 год.,
самостійна робота – 28 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I	
Назва модуля	Сценічна атмосфера. Актор і роль. Взаємодія акторів на сцені. Парний етюд. Робота над етюдною формою	
Кількість балів за модуль	139 б.	
Теми	1	2
Лекції 10 годин	4	6
Практичні 18 годин	8	10
Назва навчального модуля	<p>Поняття атмосфери в сценічній творчості та у роботі актора над роллю. Робота актора над роллю. Метод дійового аналізу. Поза і жест як основні елементи статурної акторської виразності. Мізансцена як засіб пластичної виразності сценічного етюду</p> <p style="text-align: center;">$1*2= 2 \text{ б.}$</p> <p style="text-align: center;">$(10+1)*4=44 \text{ б.}$</p> <p style="text-align: center;">46 б.</p>	<p>Сценічне спілкування як основа взаємодії акторів на сцені. Парний етюд: основні вимоги до даної форми. Створення парних етюдів. Створення масових етюдів</p> <p style="text-align: center;">$1*3= 3 \text{ б.}$</p> <p style="text-align: center;">$(10+1)*5=55 \text{ б.}$</p> <p style="text-align: center;">58 б.</p>
Самостійна робота 10 балів	5 б.	5 б.
Види поточного контролю 25 балів	Модульна контрольна робота 25 б.	
Підсумковий контроль	Залік	
	Всього 139 балів, коефіцієнт – 1,39	

8. Рекомендовані джерела

Базові

1. Голубовский Б.Н. Актер – самостоятельный художник. Изд. М. ВУХТ, 2004 г.
2. Захава Б.Е. Мастерство актера и режиссера. М. Искусство, 1978.
3. Клименко В.В. Ваш вихід, панове, або акторська майстерність. Київ, ТАКСОН, 2002 р.
4. Кнебель М.О. О действенном анализе пьесы и роли М. Искусство, 1959 г.
5. Корнієнко М. Лесь Курбас: Репетиції майбутнього, Київ, Мистецтво, 1988.
6. Мочалов Ю. Композиция сценического пространства. - М.: Просвещение, 1981.
7. Михайлова А.О. Образ спектакля. -М.: Искусство, 1978.
8. Немирович-Данченко В.И. Рождение театра. - М. 1976.
9. Попов А.Д. Творческое наследие. -М., 1980.
10. Станиславский К.С. Собрание сочинений в 8 томах. М. Искусство, 1958-1962.
11. Станиславский К.С. Работа актера над собой М.Искусство, 1985 г.
12. Товстоногов Г.А. Зеркало сцены. Т.1,2.-Л.: Искусство, 1980.
13. Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені, Київ, Мистецтво, 1989 р.

Допоміжні

14. Михайлова А.К. Образный мир сцены. М.Искусство, 1979 г.
15. Пименов В.Ф. Встречи после спектакля М.Искусство, 1981 г.
16. Эфрос А.В. Репетиция – любовь моя, М.Искусство, 1975.
17. Немировский А.М. Пластическая выразительность актера. М.Искусство, 1988 г.
18. Попов В.А. Звуко-шумовое оформление спектакля М.Искусство, 1961 г.
19. Щербакова Г.А. Концерт и его ведущий М.Советская Россия, 1974 г.
20. Германова М.Г. Эстрадный номер М.Советская Россия, 1986 г.
21. Зайцев В.П, Режиссура эстрады і масових заходів. Київ, Мистецтво, 2000 р.

Інформаційні ресурси

1. Збірник підручників з режисури: <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=777097>
2. Книги з режисури: <http://www.livelib.ru/tag/%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D1%81%D1%81%D1%83%D1%80%D0%B0>
3. Новини про театр, театральні фестивалі тощо: <http://theatre.atdigest.ru/>
4. Сучасний театр в Україні: <http://teatre.ua/>
5. Масові свята: <http://teatr-igry.ru>
6. Особливості режисури масових свят: <http://www.playwright.ru/dramaturg/bb-osobennost-rejissury-prazdnikov.htm>